

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Juhász Andrea Julianna ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Dévényi Gergely ügyvéd által képviselt I - II. rendű alperesek ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2010. november 26. napján meghozott, 26.P.23.130/2006/47. számú ítélete ellen, a felperes részéről 49. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek 15 nap alatt 150.000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az állam viseli az általa előlegezett 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az I. rendű alperes 2004. április 29-én szerződést kötöttek. A szerződés szerint az alperes vállalta, hogy tanfolyam keretében megtanítja felperesnek a siklóernyőzés alapvető ismereteit, és biztosítja ehhez a személyi és tárgyi feltételeket. Vállalta továbbá, hogy a felperest felkészíti az alapfokú vizsgára. A felperes tandíj fizetésére vállalt kötelezettséget. Tudomásul vette, hogy a sporteszköz használatával járó kockázatot, a sporttevékenysége során elszenvedett kárt maga viseli. A kárát nem háríthatja át másra. A II. rendű alperes az I. rendű alperes képviselője, illetve oktatója volt.

A felperes 2004. május 8-án az I. rendű alperes által szervezett gyakorlórepülés során, földet érése közben balesetet szenvedett. Ennek következtében az I-II. ágyéki csigolyái beroppantak.

A felperes a veszélyes üzemi felelősség szabályai alapján 8.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Hivatkozott arra, hogy a felelősség kizárására irányuló szerződési rendelkezés semmis. Állította, hogy az alperesek által nyújtott képzés nem volt megfelelő. A gyakorlórepülés során a védőfelszerelése hiányos volt. Az időjárási és terep körülmények nem voltak alkalmasak a repülésre, és az ahhoz szükséges tárgyi feltételeket sem biztosították. Állapotát súlyosbította, hogy rögzítés nélkül megemelték, és gépkocsival szállították. Dokumentációs hiányosságokat rótt még az alperesek terhére, illetve, hogy a légi közlekedési balesetet a közlekedési hatóságnál nem jelentették be, és nem vizsgáltatták ki.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Tagadták a felperesnek a képzés és gyakorlórepülés hiányosságaira vonatkozó állításait. Állították, hogy a baleset a felperes repülés-technikai hibája miatt következett be. Hivatkoztak arra, hogy a sporttevékenységből eredő károkat a felperes maga köteles viselni. A II. rendű alperes azzal is érvelt, hogy jogviszony hiányában az igény vele szemben nem érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest 250.000 Ft perköltség megfizetésére. Álláspontja szerint a sérelmezett szerződési kitétel nem a felelősség kizárására, hanem a sporttevékenységből származó kár viselésére vonatkozott. Megállapította, hogy az alperesek magatartása nem volt a veszélyes üzem fogalmi körébe vonható. Ezért a kárfelelősségüket az általános felelősségi szabályok alapján kellett vizsgálni. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperes megfelelő oktatásban részesült. A baleset alkalmával protektoros beülőt viselt. Nem bizonyította, hogy a felszerelése nem volt megfelelő minőségű, vagy állapotú. Megállapította továbbá, hogy a rekonstruált repülési esemény zuhanási elemet nem tartalmazott, és a megtett útból sem lehetett arra következtetni, hogy extrém körülmények uralkodtak volna. Az orvosszakértői vélemény szerint a felperes állapotának alakulásában a mentőautóig való szállításának módja nem játszott szerepet. Megállapította, hogy az oktató nem tartózkodott a légi járművön, így felperes volt a siklóernyő parancsnoka. A felelősséget magának kell viselnie. A baleset bejelentésének elmulasztása a felperes sérülésével nem áll oksági kapcsolatban.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, az alperesek keresetével egyező marasztalását kérte. Álláspontja szerint mindkét alperes üzembentartónak minősül, és a felelősség alól nem tudták magukat kimenteni. Változatlanul fenntartotta az oktatás és a felszerelése hiányosságára, a kiképzés helyszínének alkalmatlanságára vonatkozó állításait. Vitatta, hogy a légijármű parancsnokának minősült. Állította, hogy közvetlen és folyamatos kapcsolattartás esetén az oktató a parancsnok. Az ilyen

kapcsolattartásra szolgáló eszközök hiánya az alperesek terhére esik. Azzal is érvelt, hogy mindkét fél által aláírt szerződés hiányában közöttük érvényes szerződés nem jött létre. A megítélt perköltség összegét az alperesi képviselő perbeli tevékenységéhez képest eltúlzottnak tartotta, és annak mérséklését kérte. Hivatkozott még arra is, hogy az elsőfokú bíróság elégtelenül tájékoztatta a bizonyítási teherről, a bizonyítás sikertelenségének következményeiről.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. Az ítéltábla a jogi következtetéseit is nagyrészt osztotta. A kárfelelősség elemeinek fennállásával kapcsolatos érveléssel teljes egészében egyetértett, azonban a felek közötti jogviszonyra vonatkozóan az indokolást szükségesnek tartotta kiegészíteni.

A fellebbezés folytán az ítéltáblának elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy történt-e olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a 2007. március 21-én megtartott tárgyaláson tájékoztatta a feleket az anyagi jogi szempontból releváns, bizonyítandó tények köréről. A tájékoztatás kiterjedt arra, hogy a felperest terheli az alperesek kárfelelőssége fennállásának a bizonyítása. Neki kell bizonyítania az alperesek magatartásának a jogellenességét, a kárát, valamint az ok-okozati összefüggést. A bíróság a feleknek a tájékoztatást követően előterjesztett indítványai alapján folytatta le a bizonyítási eljárást. A felperesnek az elsőfokú eljárásban a jogalap körében mellőzött bizonyítási indítványa nem volt. A fellebbezésében indítványozott bizonyítás a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt korlátozás miatt nem volt elrendelhető. Az ítéltábla összességében sem az elsőfokú bíróság tájékoztatását, sem a lefolytatott bizonyítási eljárást nem találta hiányosnak. Így nem látott indokot az ítélet hatályon kívül helyezésére.

A jogvita elbírálásához elsődlegesen annak tisztázása volt szükséges, hogy kik között, és milyen jogviszony állt fenn. Ehhez képest volt meghatározható, hogy kit és milyen alakzat alapján terhel kárfelelősség.

A rendelkezésre álló írásba foglalt szerződés tartalma szerint az I. rendű alperes magánoktatás keretében a sportág szabályainak oktatását, a tanítvány vizsgára való felkészítését vállalta. A felperes pedig kötelezte magát a tanfolyam díjának befizetésére, és a jogszabályok, valamint oktatói utasítások betartására. A szerződést csak az alperes írta alá. Nem vitásan azonban a felperes az aláírt szerződést átvette, és az I. rendű alperes által szervezett elméleti, illetve gyakorlati foglalkozáson részt vett. Így nem volt vitatható, hogy az írásban rögzítetttel megegyező tartalommal a felek között a szerződés létrejött. Kötelező alakiséget előíró jogszabályi rendelkezés hiányában ilyen típusú szerződést a felek nem csak írásban köthettek. Ezért a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján nem volt

megállapítható az alakiség szabályainak megsértése, ezáltal a szerződés semmissége.

A megállapodás tehát a felperes és az I. rendű alperes között jött létre. A II. rendű alperes a felperessel nem állt szerződéses jogviszonyban. Közvetett okirati bizonyítékok alapján tényként volt elfogadható, hogy az I. rendű alperes szervezeti képviselője volt. Eljárt ugyan az I. rendű alperes oktatójaként is, azonban az egyesülési jogon alapuló jogviszonyon túl az alperesek közötti egyéb jogi kapcsolat nem került bizonyításra. A II. rendű alperes cselekményeit az I. rendű alperes nevében tette, a Ptk. 219. § (2) bekezdése alapján ezek joghatásai is közvetlenül a képviselt I. rendű alperes javára, illetve terhére álltak be. Cselekményeinek a saját személyét érintő hatása csak abban az esetben lett volna, ha azok a felperes és az I. rendű alperes közötti jogviszony kereteit meghaladják, illetve, ha a képviselő kereteit túllépi.

A Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján a szerződésszegésért való kártérítési felelősségre alapvetően ugyanazok a szabályok irányadók, mint a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre. A jogszabály ezzel a Ptk. XXIX-XXXI. fejezetének alkalmazására utal. Ebbe beletartoznak a XXX. fejezetnek a felelősség egyes - speciális - eseteit szabályozó rendelkezései is. Amennyiben tehát a szerződés veszélyes üzem működtetésére vonatkozik, a kárfelelősség szempontjából a Ptk. 345-346. §-ának szabályai irányadók.

A felek között egyetértés mutatkozott abban, hogy a siklóernyő működtetése fokozott veszéllyel jár. A tevékenység folytatója, a veszélyes üzem fenntartója a Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján az okozott károkért objektív felelősséggel tartozik. Általánosságban üzemben tartónak az minősül, aki a veszélyes üzemet tartósan működteti, és akinek a felügyelete, irányítása, ellenőrzése mellett a veszélyes tevékenység megvalósul. Jogszabály a veszélyes üzem típusához képest meghatározhatja az üzemben tartó fogalmát.

A polgári légijárművek típus- és légialkalmasságáról szóló 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet 57. § I./ pontja légi járműként definiálja a siklóernyőt (paraglidert). A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 71. § 20. pontja szerint üzemben tartó a légi jármű működését szervező, fenntartó felelős természetes vagy jogi személy. A rendelet 57. § c./ pontja üzemeltetésnek a légi járműnek a légiközlekedésre történő előkészítését és használatát tekinti. Üzemben tartás alatt pedig azon tevékenységek összességét érti, amelyek során az üzemben tartó a légi jármű alkalmazási céljának megfelelő felhasználását szervezi és irányítja, a légi jármű légialkalmasságának és üzemképességének fenntartásáról gondoskodik, továbbá a repülések végrehajtását a vonatkozó előírásokkal összhangban szervezi, irányítja és felügyeli (57. § d./).

A siklóernyő üzemeltetése szempontjából jelentőséggel bírt, hogy kit kellett a légi jármű parancsnokának tekinteni. A légiközlekedésről szóló törvény 54. § (2) bekezdése értelmében a lajstromozásra nem kötelezett légi jármű parancsnoka a

légi jármű vezetője. A törvény 55. § (3) bekezdése kimondja, hogy a kiképzés alatt álló légijármű-vezető növendéket az önálló repülési feladatának teljesítése közben parancsnoknak kell tekinteni. Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az érvelését, hogy a perbeli körülmények között a parancsnok a felperes volt.

A siklóernyőt ténylegesen működtető felperes és az eszközt egyébként üzemben tartó I. rendű alperes egyaránt a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatójának minősül. Egymás közti viszonyukban a Ptk. 346. § (1) bekezdése alapján a polgári jogi felelősség általános szabályai voltak az alkalmazandók.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A kárfelelősség elemeinek meghatározásával a törvény egyúttal a bizonyítási kötelezettség kérdését is rendezi. E szerint a jogellenes magatartást, a kárt és az okozati összefüggést a károsultnak kell bizonyítania, míg a károkozóra hárul annak bizonyítása, hogy magatartása nem volt felróható.

Ha a törvény ellenkezően nem rendelkezik, minden károkozás jogellenes. A károsult beleegyezése azonban a károkozás jogellenességét megszünteti. A Ptk. 342. § (2) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy nem jár kártérítés, ha a kárt a károsult beleegyezésével okozták, és a károkozás társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet. Tipikusan ilyen helyzet áll elő sportolás, különösképp fokozottan veszélyes eszközök alkalmazásával együttjáró sporttevékenység esetén. Ebben az esetben a tevékenység szükségképpen együtt jár a károsodás bizonyos fokú kockázatával. A sportolónak a károsodás lehetőségével eleve számolnia kell. A felperes szerződésbe foglalt nyilatkozata szerint tudomásul vette, hogy a sporttevékenysége során elszenvedett kárt - mint a sportolással önként vállalt kockázat körébe tartozót - maga viseli.

A beleegyezés azonban csak az adott tevékenységgel általában együttjáró, szokásos kockázat körébe tartozó károkozásokhoz adható. A Ptk. 314. § (1) bekezdése, illetve 342. § (1) bekezdése szerint sem a kontraktuális, sem pedig a deliktuális felelősség esetén nem zárható ki eleve a felelősség a szándékosan vagy súlyos gondatlanságból eredő károkozásért, az életben, a testi épségben, az egészségben okozott károsodásért, további bűncselekmény következményeiért. Ebből következik, hogy ilyen károkozáshoz érvényesen beleegyezés sem adható. Ezt a tilalmat a Ptk. 345. § (3) bekezdése csak a dologban okozott károkra nézve oldja fel.

A felperesnek az I. rendű alperessel kötött szerződése a kár áthárítását, és ezáltal a kárért való felelősséget általánosságban zárta ki. Ez a tág megfogalmazás ily módon a jogszabály által tilalmazott esetköröket is felöleli. Az ítéltábla álláspontja szerint az ilyen tartalmú szerződési kikötés semmis. Azonban a kikötés érvénytelensége nem érintette a felperesnek a tevékenység végzésével, mint

ráutaló magatartással kinyilvánított, a siklóernyőzéssel általában együtt járó sérülések bekövetkeztének lehetőségébe való belenyugvását. A beleegyezés nem általában, hanem csak a felperes hozzájárulásával érintett esetekben tette kizárttá az alperessel szembeni kártérítési igény érvényesítését.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak az alperesi magatartás jogellenessége, és az ok-okozati összefüggés hiányára vonatkozó megállapításait mindenben osztotta. A kifejtett érvek megismétlése nélkül ezért csak utal az indokok helytállóságára. Kiemeli, hogy a tanúk vallomása, illetve a felperes személyes előadása sem támasztotta alá az elméleti, illetve gyakorlati képzés, valamint a felszerelés hiányosságára vonatkozó állítását. A tanúk vallomása alapján az sem volt megállapítható, hogy a siklóernyős képzés Repülő Szövetség által jóváhagyott tematikáját az I. rendű alperes olyan módon szegte meg, hogy az a felpereskára bekövetkeztében közrehatott. A sérült szállításának módja a szakvélemény szerint állapotának alakulásában nem játszott szerepet. Minthogy a már megtörtént légi baleset bejelentése elmulasztásának sem lehetett kihatása a kár bekövetkezésére. A felperes tehát az őt terhelő bizonyításnak nem tett eleget. A kárfelelősség elemeinek hiányában, az I. rendű alperes a kártérítési kereset teljesítésére nem volt kötelezhető.

Az elsőfokú bíróság által megállapított, áfát már tartalmazó ügyvédi munkadíj nem érte el a pertárgy értéke által indokolt általános mértéket. A munkadíj 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésén alapuló mérséklésével az elsőfokú bíróság a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységet figyelembe vette. Az ítéltábla a mérlegeléssel megállapított munkadíjat arányosnak találta, annak további csökkentésére nem látott indokot.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a szerint a fellebbezési eljárásban is irányadó 78. § (1) bekezdése alapján az alperes ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét is köteles megfizetni. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselése felől a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

, 2011. szeptember 7.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Csóka István s. k. előadó bíró, Dr. Lente Sándor s. k. bíró